

PROSPECT

2019-1-FR01-KA201-063174

IO3 – ТРАНСНАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА ПИЛОТИРАНЕТО

ОЗ: ОБРАЗОВАТЕЛЕН МОДЕЛ

АВТОР: TUCER

Информация за проекта

Име на проекта: PROSPECT: Обучение и социална ангажираност за бъдещото развитие на гражданското общество

№ на договора: 2019-1-FR01-KA201-063174

Партньори по проекта: AFORMAC (Applicant, France); Institut za Podgotovka na Slujiteliv Mejdunarodni Organizacii Zdruzenie (Bulgaria); Regional Department of Education – Pernik (Bulgaria); Wyzsza Szkola Biznesu i Nauk o Zdrowiu (Poland); Asociacion Cultural Euroaccion Murcia (Spain); AEVA - Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro (Portugal); Direzione Didattica Secondo Circolo Pg (Italy); Tiber Umbria Comett Education Programme (Italy); Direzione Didattica III Circolo Perugia (Italy).

С подкрепата на програма Еразъм+ на Европейския съюз.

Дисклеймър:

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите и Комисията не носи отговорност за начина, по който се използва съдържанието в нея информация.

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
2. ПИЛОТИРАНЕ ПО PROSPECT	4
3. ПРЕГЛЕД НА ПИЛОТИРАНЕТО	5
4. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ	8
5. ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ.....	17
6. ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	18

1. Въведение

Целта на този документ е да обобщи учебните единици на образователния модел PROSPECT, тестван в страните партньори. Настоящият доклад съдържа основните количествени и качествени данни и резултати от пилотните дейности, заедно с основните предложения за прилагане на глобални образователни модели, включващи методологията за обучение по гражданство в училищните учебни дейности.

Съгласно графика на проекта, партньорството беше помолено да реализира учебните единици, включени в модела на перспективата, като включи най-малко 100 ученици и 20 училищни учители/обучители на всички образователни нива (детска градина, начално, прогимназиално и гимназиално) за всяка участваща страна (очаква се общ брой 600 ученици и 120 учители). Пилотното пилотиране позволи на учениците да бъдат главни действащи лица при идентифициране на нуждата или проблема в общността, в която се намира тяхното училище, но особено в реализирането на дейности за решаване на наблюдавания проблем, насърчавайки критичните граждани, активно ангажирани в бъдещето на обществото.

Методиките и съдържанието на образователния модел PROSPECT ще бъдат преразгледани въз основа на обратната връзка, събрана от националния комитет на заинтересованите страни, включващ учители/обучители и експерти, ангажирани в пилотирането на учебните единици, които ще анализират неговата обосновка, цел, компетенции и отворени образователни ресурси (Наръчник Версия 02).

2. Пилотиране по PROSPECT

Насоките, включващи методологията на пилотиране, бяха разработени, за да се гарантира съвместната работа и последователен анализ между партньорите. Те съдържаха очертавания, методология, процедури и шаблони за отчитане, с цел събиране на данни и информация по хомогенен начин.

Пилотирането беше важна част от образователния модел IO3 PROSPECT (Учебна програма/Пилотен курс), първоначално очакван да се проведе от декември 2020 г. до март 2021 година. Поради пандемията, която доведе до значително забавяне в изпълнението на дейностите по проекта, особено в изпълнението на дейностите в училище, пилотирането се проведе основно от септември 2021 г. до декември 2021 година.

Пилотирането се базираше на учебните единици, включени в образователния модел PROSPECT, като семинари, лекции, упражнения, образователни излети, работа по проекти, сесии за работа в мрежа. Всеки партньор избра броя и темата на учебните единици, които да бъдат тествани въз основа на нуждите на общността, в която се намира училището. По време на пилотирането учителите и учениците използваха отворените образователни ресурси, включени в онлайн платформата (приложена в рамките на IO4), като допринасяха за по-нататъшното ѝ развитие чрез качване на учебните и учебните материали, както и крайните продукти, разработени от учениците както на английски, така и на националните езици.

Документите, изготвени от всеки национален отбор в края на пилотирането, бяха:

- **Списък на участниците** (включващ имената на учениците, ако вътрешната политика за поверителност на училището позволява това) или документ, посочващ броя на учениците в класа, подписан от директора/координатора за всяка дейност ([Приложение 1](#)).
- **Шаблон на доклад** ([Приложение 2](#)) за всяка тествана учебна единица, където учителите/обучителите съобщават за извършените дейности, както и глобалната оценка и обратна връзка.
- **Национален пилотен доклад** ([Приложение 3](#)) където основните констатации от националния опит в пилотирането са обобщени от ръководителя на партньорския проект.

Всеки партньор се погрижи за правилното промотиране на пилотирането, извършвано на национално ниво, по своите канали и мрежи за разпространение, съгласно националната политика за поверителност, свързана с публикуването на снимки на ученици.

3. Преглед на пилотирането

По-долу е даден преглед на пилотирането на учебните единици в шестте страни партньори, включително заглавията на тестваните модули, общия брой на участващите ученици и учители и съответния период на изпълнение:

Държава	Учебна единица	Област	Период на провеждане	Брой учители	Брой ученици
България	03 – Какво ядете?	Устойчивост на околната среда	15.10.21 03.12.21	5	40
	02 – Зелена градина за здравословен живот	Устойчивост на околната среда	01.10.21 20.12.21	4	19
	18 – Ти и аз... деца с еднакви права!	Глобално гражданство	01.10.21 20.12.21	4	16
	21 – Човешките права	Глобално гражданство	01.10.21 20.12.21	3	26
	22 – Ние като граждани на света	Глобално гражданство	15.10.21 26.11.21	5	21
Франция	05 – Климатичен хаос	Устойчивост на околната среда	20.04.21 30.07.21	2	6
	05 – Климатичен хаос	Устойчивост на околната среда	10.2021 02.2022	2	6

	Глобално гражданство	Глобално гражданство	11.2021 02.2022	1	5
Франция	Имиграция	Имиграция	16.03.21 15.06.21	2	8
	Глобално гражданство	Глобално гражданство	02.11.20 02.03.21	2	6
	Устойчивост на околната среда	Устойчивост на околната среда	09.2021 01.2022	2	8
Италия	06 – Нека всички се хванем за ръце	Имиграция	20.07.21 03.11.21	3	14
	06 – Нека всички се хванем за ръце	Имиграция	20.07.21 03.11.21	3	13
	03 – Какво ядете?	Устойчивост на околната среда	20.09.21 15.12.21	3	21
	04 – Водата: безценен ресурс!	Устойчивост на околната среда	20.09.21 15.12.21	3	21
	05 – Климатичен хаос	Устойчивост на околната среда	05.11.21 20.12.21	2	17
	04 – Водата: безценен ресурс!	Устойчивост на околната среда	10.09.21 30.11.21	5	16
	06 – Нека всички се хванем за ръце	Имиграция	20.07.21 03.11.21	2	14
	02 – Зелена градина за здравословен живот	Устойчивост на околната среда	03.11.21 31.01.22	4	25
	02 – Зелена градина за здравословен живот	Устойчивост на околната среда	03.11.21 31.01.22	4	25
02 – Зелена градина за здравословен живот	Устойчивост на околната среда	01.12.21 05.02.22	7	14	
Полша	22 – ние като граждани на света	Глобално гражданство	01.10.21 20.12.21	20	286
Португалия	01 – Не режете това дърво!	Устойчивост на околната среда	10/2021 01/2022	2	21
	01 – Не режете това дърво!	Устойчивост на околната среда	12/2021 01/2022	2	28

	03 – Какво ядете? 04 – Водата: безценен ресурс!	Устойчивост на околната среда	11/2021 01/2022	2	36
	02 – Зелена градина за здравословен живот	Устойчивост на околната среда	10/2021 01/2022	1	21
	05 – Климатичен хаос	Устойчивост на околната среда	10/2021 01/2022	2	19
Испания	05 – Климатичен хаос	Устойчивост на околната среда	15.09.21 31.01.22	9	42
	02 – Зелена градина за здравословен живот	Устойчивост на околната среда	09/2021 01/2022	1	10
	04 – Водата: безценен ресурс!	Устойчивост на околната среда	09/2021 01/2022	3	37
ОБЩО				110	841

Проведеното в страните партньори пилотиране включва основно ученици, посещаващи начални училища (764), на възраст между 6 и 11 години, но също и 28 ученици, посещаващи детска градина и 10 ученици от средно училище. Поради липсата на функциониращи училища, френският партньор реши да проведе пилотирането с безработни и обучаващи се в ПОО, предоставяйки нова перспектива на приложението за обучението по гражданство.

По-долу са обобщени данните за всяка страна:

Държава	Училищно ниво	Брой ученици	Възраст
БЪЛГАРИЯ	Основно училище	122	7-8-годишни
ФРАНЦИЯ	Обучаващи се в ПОО/безработни	39	n.a.
ИТАЛИЯ	Основно училище	180	6-9-годишни
ПОЛША	Основно училище	286	6-13-годишни
ПОРТУГАЛИЯ	Детска градина	28	4-5-годишни
	Основно училище	97	6-11-годишни

ИСПАНИЯ	Основно училище	79	6-11-годишни
	Средно училище	10	11-12-годишни

По отношение на методологиите, използвани от партньорите за прилагане на подхода за Обучение по гражданство са внедрени активни методологии, насочени към осигуряване постигането на следните цели:

- ✓ да станат отговорни за собственото си обучение
- ✓ да могат да обменят опит и мнения със своите връстници
- ✓ да извършват рефлексивни процеси
- ✓ да се запознаят със заобикалящата ги среда чрез дейности
- ✓ да развиват групова осведоменост и индивидуална и колективна рефлексия върху ежедневноста реалност
- ✓ да развиват напречни умения като автономия, критично мислене, нагласи за сътрудничество и способност за самооценка.

Основните използвани методологии бяха:

- Брейнсторминг;
- Съвместно обучение;
- Ролева игра;
- Индивидуална работа/рефлексия;
- Колективна работа;
- Дебат по темата
- Интервю
- Отворена дискусия

4. Основни констатации

В края на пилотирането всеки национален отбор беше помолен да събере основните резултати и констатации в Национален доклад за пилотирането. Най-подходящите резултати са подбрани и обобщени в този параграф в полза на всички учители, които желаят да научат за прилагането на методологията на Обучението по гражданство, за да я приложат в своите учебни дейности.

4.1 Отклонение от оригиналните материали/Приложени промени

По принцип повечето учители, прилагащи учебните единици, не е трябвало да променят или променят фазите или дейностите, като използват всички налични ресурси, включени в учебните материали.

Въпреки това бяха открити някои отклонения от оригиналните материали и следователно бяха приложени някои промени по време на пилотирането.

Например, в някои училища учителите отбелязаха, че въпреки че проектът е структуриран за различни училищни възрасти, те са открили, че има някои фази, които не винаги са лесни за изпълнение с по-малки ученици и са адаптирали различните фази за съответната възрастова групата и в крайна сметка всичко е вървяло както са желали.

Понякога единственото нещо, което са променяли е било конкретната тема, избрана от учащите в рамките на общия проект, напр. Plastisfera / Биоразнообразие и устойчивост на Кантабрия / Устойчив риболов - прозрачен риболов / Аквакултура и разбира се опазването на околната среда чрез учебната програма, което напредва малко по малко благодарение на обучението на учители в определени платформи или проекти: Naturaliza, Libera, Teachers For Future....

Поради пандемичната ситуация и въведените от правителствата ограничения възникнаха съответни отклонения при прилагането на някои фази на учебните единици, като например дейностите, при които присъствието на родители, които трябваше да разказват истории от други страни, не беше допуснато в училището или посещението в градината беше във виртуален режим.

Структурираната учебна единица за по-големи ученици беше адаптирана за ученици от началното училище, елиминирайки задълбочени химически/физични проблеми и подобрявайки познавателната и манипулативната работа на децата.

Иконичните материали, текстове и графики са използвани в по-голямата си част, както е предвидено в учебната единица, като в някои случаи прекалено сложният език се перифразира, за да е по-подходящ за езиковите възможности на съответната възрастова група.

И накрая, въпреки че учебните единици бяха създадени за училищна аудитория, възникна необходимостта от адаптиране на дейностите към по-стара възрастова група. Всъщност изглеждаше подходящо да се създадат готови за използване учебни единици за учащите и да се експериментира по-свободно с по-възрастните. Френският партньор разчита на експерименти, разработени около Обучението по гражданство и вдъхновени от учебните единици, проектирани от партньорството. Вярваме, че обратната връзка от експериментите за възрастни може да бъде много положителна за проекта и ще създаде различна перспектива.

4.2 Препятствия и трудности

Като цяло класовете бяха много ентузиазирани в подготовката и представянето на дейностите по проекта и нямаше пречки или трудности по време на дейността. Добре структурираната учебна единица предостави точни и последователни насоки. Използваните материали бяха лесни за намиране и учениците вече са в състояние да изпълняват малки проекти по адекватно автономен начин.

Въпреки това, някои училища се сблъскаха със следните трудности при прилагането на учебните единици или някои от фазите, очаквани от образователния модел:

- Подготовката на учителите се извършваше извън учебните часове, тъй като голямото учебно натоварване не им позволяваше да се подготвят и планират дейностите си през работното време.
- Поради настъпването на пандемията училищните дейности бяха драстично преместени онлайн, създавайки значителни затруднения при изпълнението на някои фази, изискващи физическо присъствие на ученици, учители и експерти, както и довели до значително забавяне на изпълнението на дейностите.
- По време на създаването на техническите листове и листовката някои обучаеми от групата изпитваха затруднения при използване на компютърна програма и word програма, така че обучителят се възползва от възможността да създаде урок за това как да използват програмата.
- През периода на COVID имаше затруднения за физическите срещи с жителите, така че обучаемите комуникираха чрез видеоконферентна връзка. Но създадените материали бяха предадени или дори дадени от учителя.
- Трудно интегриране на курса в училищната програма

4.3 Ниво на удовлетвореност на участниците

От обратната връзка, събрана от ръководителите на проекти, стана ясно, че нивото на удовлетвореност както на учениците, така и на учителите, участващи в изпълнението на учебните единици е много високо.

По-долу са представени основните отзиви от всеки национален отбор:

БЪЛГАРИЯ:

Учителите са доволни от резултатите. Смятат, че заниманията са наистина интересни и влияят благоприятно на децата.

Учениците се интересуват от голямото разнообразие от дейности, свързани с проекта. Те са доволни от резултатите и постиженията си.

ФРАНЦИЯ

Целите бяха постигнати, всяка група беше много мотивирана от този проект.

Поведението на обучаемите както и груповата динамика се разви положително. Очакванията на участниците са удовлетворени, както и очакванията на обучителите и отговорните лица на обекта/сдружението/местния съвет.

ИТАЛИЯ

Ентузиазмът и активното и съвместно участие бяха основните отзиви, отбелязани по време на дейностите. На всеки етап се установява висока степен на удовлетвореност от заниманията от страна на децата.

Въпросът за справянето с малки деца, които не са участвали в ежедневиия им живот, може да не е предизвикал интерес. Всъщност това се превърна в откритие за тях не само по отношение на преподаването, но и по отношение на подхода. Учениците от първи клас са живели в продължение на две години в период на дистанционно обучение, който не им позволява да сравняват и управляват, така че те веднага се чувстват ангажирани и със силно желание за участие, показвайки интерес и ангажираност. Темата за имиграцията, така обсъждана в медиите, им изглеждаше не толкова далечна и беше призната като тема не само за възрастни, но и която можеше да бъде разгледана от тях и да допринесе за подобряване на света. Заниманията бяха вмъкнати в съответствие с дисциплинарната учебна програма на първи клас и им позволи да разберат как различен подход улеснява интереса и създава плодотворна почва за солидно и трансверсално обучение дори на толкова млада възраст. И накрая, предложението да се създаде нещо, което да разпространява това, което са открили, създаде оперативен климат, способен да включва всички и консолидира приобщаването и уважението към другите по по-очевиден начин, отколкото в нормалната училищна практика.

ПОЛША

Повечето от учениците бяха мотивирани да участват в проекта поради интересната тема и новата форма на обучение.

Малко от учениците не желяеха да сътрудничат, но в крайна сметка всички се включиха в проекта.

ПОРТУГАЛИЯ

Децата бяха много ентузиазирани по време на всички дейности в рамките на Учебната единица: те участваха по активен начин и успяха да разберат важността на опазването на природата. Те успяха да установят връзка с природната среда и да изпитат съпричастност към природата, като по този начин осъзнаха необходимостта да я пазят. Само една дейност не се проведе поради липса на време, което бихме искали да осъществим по-късно през учебната година. По желание на децата, един от начините да помогнем на нашите гори може да бъде засаждането на няколко дървета. Все още не е направено, но все още възнамеряваме да го направим.

Активното участие на учениците в експерименталните дейности върху свойствата на водата, доказаха ефективността на прилагането на този модел на обучение.

Участниците бяха много ентузиазирани от методологията и целта на проекта.

ИСПАНИЯ

Чрез прилагането на учебни единици се опитахме да открием и популяризираме дарбите и способностите на учениците, като по този начин повишихме тяхната мотивация. Акцентът беше поставен върху концепцията, че „с усилие всичко е възможно“ и че „малките жестове могат да трансформират обществото и света“. Затова всички проекти се основаваха на

развиване на техните таланти, за да допринесат за общото благо и да придобият ангажимент към обществото.

Въпреки че беше трудна година за всички (семейства, ученици и учители), както учащи, така и обучители запазиха ентузиазма да работят и да си сътрудничат.

Учениците бяха много активни и ангажирани, провеждайки телефонни разговори, видео разговори, снимки, видео, аудио и т.н., за да включат по-малки съученици, техните родители, баби и дядовци, съседи и много други училища.

От педагогическа гледна точка планираните цели са постигнати. От плана за оценяване, базиран на компетенциите, дефинирани в началото, ние преминахме към съвместно оценяване, давайки предимство на самооценяването на учениците.

4.4 Очаквания, нагласи, поведение на участниците

Учителите работят активно и отговорно по проекта. Те се опитват да бъдат креативни и успяват да привличат вниманието на учениците.

Учениците бяха наистина заинтересовани да работят върху учебните модули, предложени от учителите и с радост демонстрираха на практика всички нови знания за опазването на околната среда, равенството, здравословния начин на живот, ползите от спорта и активния живот. Учениците работят самостоятелно и демонстрират креативност, желание за учене и внимание. Родителите подкрепиха учениците и участваха активно в някои от практическите дейности по проекта, където беше възможно.

Очакванията на участниците са изпълнени, както и на учителите, някои от които са изразили желание да продължат проекта с учениците, а именно тестване на други дейности и теми в рамките на учебните единици, включени в образователния модел на PROSPECT.

Не е показана съпротива срещу прилагането на методическите предложения.

Поведението на учениците еволюира, както и груповата динамика, която се развива положително.

Що се отнася до предложената методология, участниците бяха много ентузиазирани. Те се радваха да направят нещо, което насърчава общността да бъде по-наясно с екологичните теми, както и за равенството, уважението към други култури и глобалното гражданство.

Изпълнението на някои учебни единици създаде връзки между поколенията, давайки на учениците много добро самочувствие, а положителните отзиви от по-възрастните са имали положително въздействие върху групата.

В края на работата учениците декларираха, че се чувстват изслушани, че проектът им е харесал и в повечето случаи това, което най-много им харесва, е преживяването на обучението във всичките му фази. Никой не идентифицира нищо, което да ги отегчава.

Разглежданите теми предизвикаха интерес и участие, което доведе до активно и конструктивно поведение от страна на децата.

И накрая, подходът към предмет, който невинаги засягаше ежедневието на учениците, предизвикваше любопитство и мотивираше очаквания към дейността, предложена от учителите. Учениците осъзнаха как една тема, обикновено засягаща света на възрастните, може да ги включи положително, като повиши знанията им и ги направи протагонисти на важни въпроси, в които могат да правят избор с по-широко въздействие.

4.5 Кои аспекти на образователния модел PROSPECT според Вас работят най-добре?

Всички предложени учебни единици са функционални за развитието на умения за глобално гражданство, позовавайки се на документите на ЮНЕСКО и Програма 2030. Определено темите, свързани с околната среда, солидарността, уважението към другите, са по-близо до житейския опит на учениците и следователно по-добре организирани като единици на работа, в рамките на основното училище. Всъщност споменатите проблеми са видими и забележими във връзка със знанието и ученето, което се случва на тази възраст. Образователният модел PROSPECT даде възможност на учителите да свържат учебната програма по предмета с глобалните теми, демонстрирайки как училищата могат да прилагат действия, за да подготвят младите хора да посрещнат предизвикателствата на своето бъдеще, без извънкласни курсове, а по-скоро чрез използване на знанията, които са се научили да наблюдават, анализират данни, търсете отговори и предлагайте решения. Всички включени теми са от голямо значение и с практическа употреба при анализиране на различни ситуации и идентифициране на основните нужди на децата. Те помагат на учениците да разберат правото си на информация, както и да прилагат подходящи умения, ценности, вярвания и мнения. Дава на учениците шанс да изградят лична и социална отговорност за спокоен и стабилен свят, етично поведение, мотивация, грижа за общото благо и т.н.

И накрая, въз основа на опита на участващите учители, аспектите на методологията за обучение по услуги, които са работили най-добре в предложения образователен модел, са:

- активното участие на учениците във всяка фаза на процеса и в развитието на тяхното обучение
- планиране на пътеки, които имат за цел да бъдат интегрирани в учебната програма
- сътрудничество между учители, ученици и общността
- избраните теми, обхващащи всички учебни предмети
- съвместната работа
- граждански ценности зад всяка дейност
- практическа полезност на наученото
- създаване на проекти, базирани на реалните нужди на учениците, училището и общността
- използване на ИКТ по време на изпълнението на някои дейности (Технологии за обучение и знание), което дава осмисля ИКТ в образователен контекст.

4.6 Кои аспекти според Вас трябва да бъдат засилени или да се подходи по различен начин?

Както можем да предположим, широката гама от теми затруднява превръщането им в учебни действия, които да се извършват в рамките на училищните дейности. Става въпрос за промяна на методологиите и съдържанието чрез работа по модела, разработен от проекта PROSPECT като специфично обучение, базирано на Обучението по гражданство, което отчита културния произход на различните страни, които са участвали в разработването на модела.

Следователно, става въпрос да не позволяваме на трудностите да ни заблуждават, а да предизвикваме трудностите, които произтичат от стратегически/организационни аспекти, а не от когнитивни и релационни.

Разбира се, сред основните разгледани въпроси – околната среда, пола, правата на всички и за всички, глобалното гражданство, също и за маргинализираните в обществото – имаше предизвикателства и трудности при прилагането.

Най-сложни са въпросите, свързани с многообразието, не защото учениците не са в състояние да разпознаят трудностите при справянето с човешкото многообразие, а поради техния малък жизнен опит, който често не им позволява да се съсредоточат върху действия, които биха могли да ги разрешат.

В този случай се предлага тази тема да се диференцира според възрастта на учениците, като се пристъпи към най-малките, за да ги накара да придобият съдържание, свързано с начина им на живот със съучениците им, с деца с увреждания или деца в затруднение, чрез дидактически пътеки, които обръщат внимание към това, което е различно от мен до достигане на осъзнаването на разнообразието като добавена стойност. За тийнейджърите, от друга страна, предметът може да се третира, за да се постигне осъзнаване на необходимостта от полово разнообразие като уважение към другите като цяло.

Темата за изменението на климата също предлага интересни прозрения, макар и не твърде близки до децата, които получават новините от медиите, което ги прави по-малко осведомени. Необходимо е да се осигури допълнително време, за да може анализът на съществуващите ситуации, техните причини и последствия да бъдат усвоени и научени съзнателно.

Освен това, друг аспект, който трябва да бъде засилен в рамките на проекта, е връзката и интегрирането на работния път с ежедневните учебни дейности на класа по различните предмети.

С оглед използването на образователния модел в учебната програма на часа, трябва да се подобри способността на учителите да планират своите предметни дейности във връзка с този нов подход.

И накрая, в случая на френския партньор, пилотните модули бяха конструирани за използване в училище с малки ученици, така че те трябваше да адаптират съдържанието или да вземат само части от вътрешното послание и методология при пилотирането. Като цяло електронното обучение все още е трудна тема за техните целеви групи, а също и с проблеми с връзката и липса на компютърно оборудване сред обучаемите.

Би било чудесно да има повече обучаеми и обучители за фазата на пилотиране и тестване, но тъй като пилотирането беше предвидено за селски район и на различни места (малки градове), Osengo трябваше да създаде малки групи, често само с един учител и 5-10 обучаеми.

4.7 Какви аспекти сега са част от професионалната практика на партньорите / училищата?

Справянето с въпроси от такъв глобален обхват доведе до преразглеждане на съдържанието, избрано за дисциплинарно обучение и размисъл върху стиловете на преподаване, които вече не са свързани само с основни предложения за учебни програми. Може да се разпознае при тези, които са участвали в обучението и тестването на учебни единици, преценка на статични системи и процедури за обучение. Тук идва ред на професионализма на учителя, способността да препрограмира общото съдържание, за да го интегрира с дейностите, предложени от учебните единици. Аспектите на този непрекъснат процес на обучение на вече работещите в училището, които са довели до подобрения, са следните:

- Проектиране на широкообхватни учебни дейности чрез свързването им с основни теми, които допълват дисциплинарните знания, без страх от предложение, което не е свързано с дисциплинарните програми.
- Приемане като теми на основните проблеми на днешния свят, единствените, които могат да изградят активно и осъзнато гражданство, ако бъдат предложени от ранна възраст.
- модифициране на методическите стратегии, прилагане на нови инструменти като интервю, дебат, групова работа, използване на собствените знания за активиране на действия, които могат да бъдат комуникативни
- анализиране и оценяване на ученето на учениците не само като резултати от учебно действие, но и като очаквани учебни цели.

Освен това проектът беше стимул за учителите да използват стратегии, насочени към по-активно включване на децата в образователните процеси и да ги осведомят по-добре за участващите мета-когнитивни процеси.

Друг аспект, който се превръща в неразделна част от професионализма на учителите, е да знаят как да структурират пътища, които започват от реални проблеми, близки до учениците, за да имат обективно въздействие върху тяхното обучение и ежедневен живот.

4.8 Кои дейности и методи на обучение са улеснили най-много това възприемане?

Дейностите и методологиите, които най-много улесниха усвояването на Обучението по гражданство в учебните практики на учителите, участващи в пилотирането на учебните единици на PROSPECT, са обобщени по-долу:

- Активни методики, педагогически подходи и социално отношение към връстниците, училището и местната общност
- Развитие на ключови компетенции и меки умения
- Активно включване в общността
- Ангажимент в собствения им учебен процес
- Ползност/практичност на дейностите
- Предприемачески умения, насочени към насърчаване на образователното и социалното включване
- Придобиване на умения за работа в мрежа и в екип
- Гражданско участие и критичен дух
- Съзнание за наученото и какво е необходимо за изпълнение на задачата/проекта.

4.9 Кои аспекти на Вашата практика все още изглеждат отдалечени?

Като цяло прилагането на методологията за Обучение по гражданство към дейностите в училищната програма изглеждаше адекватно и осъществимо. Въпреки това, все още има някои аспекти, които учителите намират за трудни за прилагане, като например:

- Реалното участие на семействата в динамиката на формалното образование на техните деца. Беше им трудно да участват в училищните дейности.
- Как учителите биха могли да интегрират методологията за Обучение по гражданство в своите съществуващи обучения, следвайки учебна програма, която е решена на държавно ниво. Това създаде задължителни елементи и не много възможности за излизане отвъд обичайното изпълнение. Въпреки това, учителите се интересуват от свързването на традиционното обучение с местната общност, особено в селските райони
- Идентифициране оценката на учебните процеси, които са свързани повече с интерпретацията на учителя, отколкото с някаква очевидна обективност.
- Възстановяване на различните оценки, за да се обобщят резултатите, ролята на субектите, промените в житейските навици или промените в отношението към другите.
- Възможност за разширяване на проекта до гимназиално ниво.

Проектната система е сложна както в идентифицирането на всички аспекти, които я характеризират, така и в отклонението на процедурните стъпки. Най-трудната стъпка се крие в оценката на формалното обучение и на навиците и/или нагласите, които възникват по пътя и развиват знания и нагласи. Следователно, в този случай оценката е под формата на: оценка

на ученето, полезно за развитието на умения за гражданство; оценка на предположението за осведоменост на макротемите от гледна точка на проактивно поведение; самооценка на учениците с процес на мета-рефлексия за качеството на курса и доколко са възприели поведение, по-зачитащо правата на всички, в различните области на глобални проблеми. И накрая, предложеният образователен подход, макар на някои етапи да е близък до стила на преподаване на участващите учители и обучители, все пак изисква време, за да гарантираме, че нашите образователни предложения и знанията и ученето, придобити от децата, могат ефективно да бъдат поставени в „услуга“ на общността. За да се постигне това, е необходимо да се промени парадигмата, свързана с училищната учебна програма, така че да има реално интегриране на модела с учебната програма.

5. Предложения и препоръки

В края на пилотирането на учебните единици на Образователния модел на PROSPECT, участващите учители бяха помолени да дадат предложения и идеи за подобрене, за да се преразгледа прилагането на Обучението по гражданство към учебните дейности, като се гарантира устойчивост на образователния резултат и след края на проекта.

По-долу представяме основните препоръки:

ФРАНЦИЯ:

Тъй като не внедрихме модела в училищните учебни дейности, ни е трудно да дадем някакви предложения за него. Можем да препоръчаме използването на методологията, идваща от училищно или университетско ниво и да я адаптирате към вашите нужди. Обучението по гражданство е повече за самата идея и методологията и използваните теми, които прецизират учебните дейности, които да следват стъпка по стъпка.

Така че, най-доброто предложение би било да създадете свой собствен начин за използване на обучението за услуги във вашите дейности и с вашата целева група: Обучението по гражданство е силно адаптивно.

ИТАЛИЯ:

- Включване на учители в обучение, което може да ги накара да осъзнаят как да използват Обучението по гражданство като нов подход в учебната практика.
- Когато планират своите годишни дейности, учителите трябва да включват използването на този модел за разработване на определени предметни области.
- Проектиране на учебни единици, които използват подхода за обучение по гражданство при планирането на курсове по гражданско образование.
- Реализирането на краен продукт, било то плакат, видео, брошура, които да бъдат разпространявани чрез медиите или в местната среда, стимулира и мотивира учениците повече, кара ги да се чувстват по-ангажирани в изграждането на знанието,

знанието как да бъдете и да знаете как да направите, които са в основата на концепцията за компетентност.

- Проектиране на учебни единици, които винаги включват фаза на докладване на общността, семейството и територията. Това може също да насърчи по-голяма мотивация и лична ангажираност както от страна на учителите, така и от учениците. Това трябва да стане константа за постигане на компетенции за училище и глобално гражданство, които са силно свързани помежду си.

ПОЛША

Основната препоръка е прилагането на глобални образователни модели, включващи методологията на Обучението по гражданство като част от образователните часове; развиващи класове и дневни дейности.

ПОРТУГАЛИЯ

Превръщане на Обучението по гражданство в част от учебните училищни програми, правейки часовете и предметите по-практични, като учениците активно участват във всяка стъпка от собственото си учене и се чувстват полезни в общността.

ИСПАНИЯ

- Адаптирайте на проектите към реалния контекст на всеки център, не се опитвайте да ги реализирате такива, каквито са.
- Търсете сътрудничество и препоръки на центъра, генериращ проекта.
- Започнете с прости проекти с много конкретна(и) цел(и).
- С малко ресурси също е възможно да се реализират добри проекти с оптимални резултати. Ресурсите не трябва да обуславят програмирането.
- По-добре е да се стремим към качество, а не към количество.
- Трябва да е решение, подкрепено от ръководството на училището и от преподавателския състав.
- Работата в мрежа и в общността са от съществено значение.
- Да бъдат включвани голям брой учители, които сумират своите допълнителни учебни часове, за да осигурят по-голямо покритие за този вид преподаване.
- Да се улесни гъвкаво групиране при работа с ученици.
- Да има стабилни физически пространства при изпълнение на действията и дейностите по проекта.

6. Заключение

Образователният модел PROSPECT подтиква към размисъл върху значението, което трябва да се придава на традиционните учебни предмети в съвременното общество на знанието с

оглед на образователната цел за активиране на умения за глобално гражданство в училищата.

Знанието е един от елементите на компетентността, така че образователната система е призвана да осигури солидна дисциплинарна подготовка, която дава възможност за познавателни умения, знания, полезни за добра базова подготовка на ученик, навлизащ в зряла възраст.

Ето защо е необходимо да се възприемат изследователски методи и анализ на реалността, като се опитваме да създадем условия младият човек да може да разбира реалността, да аргументира собствените си мнения и да предлага решения на проблемите, които засягат човешката и физическата среда.

Да знаеш как да бъдеш е вторият елемент на компетентността. Изпълнението на училищните програми с аналитичен и проактивен поглед върху основните проблеми, засягащи света, е конкретният превод на това да знаем как да бъдем. Следователно въпросите, свързани с околната среда, пола, правата и гражданството за всички, се превръщат в контейнери, където компетентността може да бъде изрично изразена и проверена.

В допълнение към европейските компетенции, вече предвидени в Препоръките на Съвета на Европа относно компетенциите, които са от съществено значение за съвременното общество, основано на знанието, се добавя още една: компетентността на глобалното гражданство, която включва не само активното участие на индивидите в живот на техния местен район, но и ефективен принос за поемане на отговорността за световните проблеми, за да се осигурят възможни решения, като се започне с ежедневните действия, които всеки човек може да предприеме.

Обучението по гражданство е образователно предложение, което съчетава процеси на обучение и общественополезни услуги в един проект. Чрез тази методика учениците се обучават, като се включват в реалните нужди на училището с цел подобряването му. Обучението се осъществява чрез практически опит в различни дейности и дейности. Идеята е учениците да се учат и същевременно са в услуга на общността.

Внедряването на учебните модули, базирани на Обучението по гражданство, дава допълнителна мотивация на учениците, тъй като те знаят, че това, което учат, ще има практическо приложение в реалния живот, както и защото се чувстват важни, че могат да споделят своите знания със семейството, приятелите, общността. Освен това учениците бяха основните участници в учебния процес, прилагайки теорията на практика (това, което научавам в класната стая, е полезно навън).

В училищната традиция проектите са били част от училищната програма под формата на извънкласни проекти, изпълнявани след учебни часове и изискващи допълнителни усилия от семействата. Често само привилегирани групи ученици са участвали в такива проекти, защото са били готови, поради редица причини, да се включат в допълнителен път отвъд традиционния училищен модел.

Тестването на методологиите за обучение в рамките на училищната програма и часове кара предложението за преподаване да се развива, свързва го със знанията от учебната програма, представлява различна визия на процеса на преподаване/учене, което води до осъзнаване на това какво може да направи всеки човек, за да подобри модела на живот, визията за по-балансиран и справедлив свят.

Този процес генерира компетентност и, ако се осъществява в образователната среда, училището, той се превръща в общо наследство на всички и възможност за размисъл и промяна в начина на живот.

По този начин, прилагането на "знания" с "знаене как да правя" естествено благоприятства уменията за обучение на услуги и по този начин тяхната възпроизводимост в ежедневните действия на обучение, работа и свободно време.

Методологията на Обучението по гражданство позволява този преход чрез ролята на „вземачи решения“, която учениците са поканени да поемат, активното им участие в живота и следователно в общността, към която принадлежат.

Полагането на техните знания и умения в „служене“ им помага да развият способността си да наблюдават, да задават въпроси, да намират алтернативни и креативни решения за разрешаване на близки, автентични и конкретни проблемни ситуации.

Този път ще ги накара да развият чувство за принадлежност и идентичност, свързани със собствената им общност и към придобиване на ключови компетенции, които могат да бъдат използвани както в социалния, така и в професионалния живот, като станат активни и осъзнати строители на собственото си бъдеще като граждани.

В заключение, образователният модел на PROSPECT се оказва много интересна методология с ангажиращ материал и стратегии, които могат да подобрят мотивацията както на учениците, така и на учителите и усвояването на знания и житейски ценности.